Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Klasyczne teorie socjologiczne - wykład (Wykład), PG_00176607		
Kierunek studiów	Socjologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2027 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Socjologii -> Zakład Socjologii Życia Codziennego		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Magdalena Gajewska	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć						
Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy				
Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu	Przekazanie studentowi wiadomości dotyczących teoretycznych sposobów analizowania życia społecznego, jakie pojawiły się wraz z konstytuowaniem się paradygmatów w socjologii. W tym: -konstytuowanie się paradygmatów naukowych w socjologii; -założenia ontologiczne i epistemiczne teorii socjologicznych; -stylów myślowych charakteryzujących poszczególne szkoły socjologiczne; -problematyki analizowanej za pomocą wypracowanych w XIX i XX wieku teorii naukowych;

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[SOCL3_W09] Zna i rozumie różne poglądy na temat życia społecznego oraz wybranych struktur i instytucji społecznych wyrażane w świecie potocznym, dyskursie publicznym i naukowym oraz orientuje się w ich historycznej ewolucji.	Zna i rozumie różne poglądy na temat życia społecznego oraz wybranych struktur i instytucji społecznych wyrażane w świecie potocznym, dyskursie publicznym i naukowym oraz orientuje się w ich historycznej ewolucji.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_W01] Ma zaawansowaną wiedzę o charakterze nauk społecznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk i wiedzy potocznej, potrafi określić specyfikę socjologii jako nauki w odniesieniu do jej historii, funkcji, przedmiotu i zadań, potrafi wyróżnić obszary tematyczne socjologii wspólne z innymi dyscyplinami nauk społecznych i zna różne podejścia teoretyczno-metodologiczne w socjologii	Ma zaawansowaną wiedzę o charakterze nauk społecznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk i wiedzy potocznej, potrafi określić specyfikę socjologii jako nauki w odniesieniu do jej historii, funkcji, przedmiotu i zadań, potrafi wyróżnić obszary tematyczne socjologii wspólne z innymi dyscyplinami nauk społecznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne, zasady ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach oraz uczestniczącym w praktykach kulturalnych w środowisku lokalnym, regionalnym, obszarze kultury narodowej i wymiany globalnej.	Ma zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_U09] Potrafi przygotować pracę pisemną w zakresie socjologii w języku polskim i angielskim z zachowaniem reguł formalnych tekstu naukowego, wykorzystując podstawowe ujęcia teoretyczne i różne źródła wiedzy o społeczeństwie.	Potrafi przygotować pracę pisemną w zakresie socjologii w języku polskim.	[SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_W04] Zna i rozumie w zaawansowany sposób rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą.	Studenci swobodnie posługują się konceptacji więzi społecznej. H. Spencera, E. Durkheima i F. Tonnisa.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_U08] Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata.	Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[SOCL3_K04] Jest gotów uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności.	Jest gotów uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Problematyka wykładu: 1. Rewolucja i pozytywizm jako źródła myśli socjologicznej. 2. Teoria a praktyka socjologiczna w XIX i XXI wieku. Paradygmaty teoretyczne w socjologii. 3. Ewolucjonizm w teoriach socjologicznych: A. Comte, H. Spencera, L. Gumplowicza. 4. Organicyzm w socjologii E. Durkheima i narodziny francuskiego funkcjonalizmu. 5. Lannee sociologique. Socjologia S. Czarnowskiego, M. Maussa i M. Holbwachsa. 6. Teoria konfliktu i filozofia społeczna Karola Marksa. 7. Psychologia społeczna w myśli Z. Freuda, G. le Bon i G. Tarde. 8. Zwrot antypozytywistyczny w naukach humanistycznych. 9. Socjologia rozumiejąca Maxa Webera. 10. Myślenie dialektyczne w socjologii antypozytywistycznej Georga Simmela. 11. Narodziny socjologii wiedzy. Teoria ideologii K. Mannheima. 12. Behawioryzm w teoriach społecznych. Myśl G. H. Meada i narodziny interakcjonizmu w Ameryce. 13. Szkoła chicagowska, pragmatyzm i feministyczna socjologia początku XX wieku. 14. Współczynnik humanistyczny. Teoria socjologiczna Floriana Znanieckiego. 15. Fenomenologia w socjologii. Alfred Schutza.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Promocja na drugi semestr studiów.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Egzamin	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	. Literatura do samodzielnego studiowania obowiązkowa (uporządkowana według problematyki zajęć): 1.Od myśli społecznej do teorii socjologicznej A. Giddens, Czym zajmują się socjologowie? w: P. Sztompka, M. Kuć(red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s. 23-27. J. C. Alexander, Między postępem a apokalipsą: teoria społeczna i sen o rozumie w XX wieku w: P. Sztompka, M. Kuć (red.)Socjologia, Lektury. Znak, Kraków 2006, s. 624-639. 2.Rozważania metodologiczne ojców socjologii.cz.1 A. Comte, Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej w: P. Śpiewak, Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.3-28. J. S. Mill, System logiki, w: P. Śpiewak, Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.28-61. 3. Rozważania metodologiczne cz.2 Gumplowicz L., System socjologii, w: P.Śpiewak (red.) Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.84-97. H. Spencer , Zasady socjologii w: P. Śpiewak (red.), Klasyczne teorie socjologiczne, Wybór tekstów. s.170-181. 4. Organicyzm i funkcjonalizm w pracach E. Durkheima E. Durkheim, Zasady metody socjologicznej, przeł. J. Szacki, PWN, Warszawa 1968. E. Durkheim, O podziale pracy społecznej, Cz. II i cz. III, tłum. Krzysztof Wakar, Warszawa 1999. E. Durkheim, O samobójstwie, przeł. K. Wakar, Warszawa 2006, Wstęp s. 47-53 i księga 2, 185-189, księga 3 (całość). E. Durkheim, Elementarne formy życia religijnego, tłum. Anna Zadrożyńska, Warszawa 2010,s.19-24. (Definicja zjawiska religijnego i religii) E. A. Tiryakian, Od Durkheima do Managui: rewolucja jako odrodzenie religii,s.665-678 w: Socjologia, Lektury.Kraków 2006. 5.Problematyka zmiany społecznej w pracach K. Marksa K. Marks: Praca wyobcowana, w: P. Sztomka. M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s.409-416. K. Marks, F. Engels: Burżua a proletariusze, w: P. Sztompka. M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s. 417-423. F Tönnis: (Rozdziały)Teoria wspólnoty. 27-48; Teoria stowarzyszenia s.67-80; W. F. Tonnis, Wspólnota i Stowarzyszenie, przeł. M. Łukasiewicz, PWN, Warszawa 2008 6.Ujęcie antypozytywistyczne a socjologia M. Webera M. Weber, Obiektywność poznania społeczno- naukowego i społeczno-politycznego, s. 133-195 i lub Wolność od wartościowania - jej sens w naukach socjologicznych i ekonomicznych, s.195-243., w: Weber M. Racjonalność, władza, odczarowanie, przeł. Marian Holona, Poznańska Biblioteka Niemiecka, Poznań 2004. M. Weber, Etyka protestancka a duch kapitalizmu, M. Weber, Stany i klasy w: P. Sztompka, M. Kuć, Socjologia Lektury, s.423-427. M. Weber, Typy panowania w: P. Sztompka, M. Kuć, socjologia Lektury, s. 470-492. 7.Socjologia niemiecka okresu międzywojennego A. Schutz, Symbol, rzeczywistość, społeczeństwo, w: O wielości rzeczywistości, s. 57-111. i Powracający do domu lub 203- 213; Obcy; esej z zakresu psychologii społecznej 213-225. A. Schutz, Świat społeczny i teoria działania społecznego w: Socjologia, Lektury, s.64-70. G. Simmel, Poziom społeczeństwa a poziom jednostki. Przykład socjologii ogólnej 21-29. Obcy(300-305, Wierność i wdzięczność (283-296), w: G. Simmel, Socjologia, PWN 2005. G. Simmel, Wymiana jako środek przezwyciężania czysto subiektywnego znaczenia wartości przedmiotu, w: Socjologia, Lektury, s. 79-88. G. Simmel, Filozofia mody w: Socjologia, Lektury, s. 272-277. 8. W stronę antropologii i psychologii społecznej. Myśl francuska E. Durkheim i M. Mauss, O niektórych pierwotnych formach klasyfikacji. Przyczynek do badań nad wyobrażeniami zbiorowymi, przeł. J. Szacki, w: M. Mauss, Socjologia i antropologia, s.515-575. M. Mauss, O darze, a w szczególności o obowiązku odpowiadania podarunkami na podarunki, i po zostałe w: M. Mauss, Socjologia i antropologia, s. 165-182; G. le Bon, Uczucia i moralność tłumu w: P. Sztompka, M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s.181-19. 9.Socjologia anglosaska, od ewolucjonizmu do psychologizmu Charles Cooley, Społeczeństwo i jednostka (s. 169-179) i Grupy pierwotne (209-215) w: J. Mucha, Cooley, Wiedza powszechna, Warszawa,1992. H.Blumer, Stanowisko metodologiczne interakcjonizmu symbolicznego, przeł. G. Woroniecka, Nomos 2007, s. 5- 49. G.H.Mead, Umysł (rozdz. Myśl, komunikacja i symbol znaczący, Znaczenie, Uniwersalność), w: G. H. Mead, Umysł, osobowość i społeczeństwo, przeł. Z. Wolińska, PWN, Warszawa 1975, s.98-130. 10.Pierwsze kobiety w socjologii - Harriet Martineau, Jane Addams i kobiety z Chicago,
	Uzupełniająca lista lektur	nie dotyczy
	Adresy eZasobów	

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1) Połącz nazwiska socjologów z pojęciami, które wprowadzili (2 pkt**): dusza zbiorowa, typ idealny, anomia, odczarowanie, alienacja, ideologia, pamięć zbiorowa, diada, wiedza podręczna, organicyzm, zaraźliwość emocjonalna** Comte, Simmel, Durkheim, Weber, Marx, Mannheim, Freud, Mauss, Holbwachs, 2).Wśród wymienionych cech znajdź i zaznacz te, które charakteryzują przemysłowy (spencer) podział pracy (1 pkt):; normy o sankcji represyjnej; przewaga prawa kooperacyjnego; wysoka religijność; zorientowana na człowieka; przypisująca najwyższą wartość społeczeństwu; dająca przestrzeń dla własnej inicjatywy i refleksji 3).Stanowisko metodologiczne K. Marksa to (1 pkt): a) materializm i historyzm dialektyczny b) nominalizm, c) funkcjonalizm, d) konfliktywizm 4). Zaznacz 4 nazwiska socjologów z paradygmatu funkcjonalistycznego i podaj tytuły ich prac (2): a)Simmel, Marks, Comte, Mauss, Horkheimer, Giddens, Goffman, Weber, Holbawchs 5)Konflikt i walka jako elementy ewolucji pojawiły się w teorii (1p): a) Gumplowicza, Veblena, Parsonsa, Marksa, Webera
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.